

MÅNEDSBLADET

Glemmer du

Ny bog om amagerdragter

Nr. 7 Oktober 1996
Tårnby Kommunes
Lokalhistoriske Samling

Amagerdragterne -deres historie og brug

Emnet for denne måneds Glemmer du... er den nye bog om amagerdragter udgivet i anledning af 475 året for de hollandske indvandreres bosættelse på Amager.

Bogen er skrevet og fotograferet af Birte Hjorth, Dirch Jansen og Lisbeth Møller. Bogen er på 150 sider i et meget smukt lay-out. Der er mange flotte farvebilleder, som illustrerer teksten i rigt mål.

Bogen koster 198 kr. og kan, så længe oplag haves, købes på biblioteket.

Vi kan desværre ikke i dette blad gengive farvebillederne, men nedenstående er blot en af de mange gengivelser fra bogen af gamle stik. Dette er af Rieter fra o. 1800.

Den tidlige amagerdragt

Birte Hjorth står for afsnittet om den tidlige amagerdragt. Heri redegøres for den historiske sammenhæng for hollændernes indvandring, og vi hører om kilderne til dragthistorien.

Birte Hjorth har med vanlig grundighed dokumenteret sit emne med mange udførlige referencer til kilder, og hun kan derfor også krydre sit emne med pudsige historier som den om Mette Sørensdatte fra Sundbyvester og Malene Nielsdatte fra Kastrup.

De to amagerkoner var mandag den 13. maj 1776 om eftermiddagen ude på Nørrebro. Her observerede de en anden amagerkone, som der imidlertid var noget mistænkeligt ved, for hun var iført helligsdagstøj, skønt det var mandag. Desuden så hun så underligt byltet ud. Dette måtte opklares, og det viste sig, at pigen var en tidligere tjenestepige hos Theis Willumsen i Hollænderbyen, hvor hun havde stjålet tøjet. Den 20-årige pige måtte en tur i Christianshavns tugthus efter dommen ved St. Magleby ret 26. september 1776.

Så sådan kan amagerdragtkendskab også resultere i pågribelse af tyve.

Endnu et stik af Rieter fra o. 1800, der viser en pige fra Tårnby sogn, der sælger grøntsager.

Den tidlige dragthistorie er opdelt i en beskrivelse af kvinde- og mandsdragten. Vi får detaljerede beskrivelser af dragternes anvendelse og tilbehøret til dragterne medtages også. Man får hermed en grundig gennemgang af de mange fagudtryk for dragternes enkelte dele, og hvordan og hvornår de benyttes.

Der er forskel på dragterne i de enkelte sogn, og mellem de danske og de hollandske kvinders brug af farver og tilbehør. Mændenes dragt var inspireret af spansk mode fra 1500-tallet med de korte posede bukser og korte trøje. Den karakteristiske floschat, en blå flosset hat, der kan minde om en kornblomst, er blevet amagermandens kendemærke.

Gift mand fra Hollænderbyen i søndagsdragt med floschat. Fra Thuras amagerbeskrivelse, 1758.

Amagerdragter i 1800-tallet

Lisbeth Møller står for bogens sidste to-trediedel, og giver ligeledes en grundig gennemgang af amagerdragterne for denne periode. Her er også en opdeling i en kvinde- og en mandsdragts beskrivelse, men desuden er også medtaget et afsnit om børnenes tøj, som nu begynder at blive beskrevet i kildematerialet.

I dette afsnit dokumenteres teksten elegant af fotografier af nulevende modeller, som iført forskellige amagerdragter er placeret foran et spejl, således at dragterne kan ses både forfra og bagfra. De fleste fotos er gengivet i farver, så dragterne rigtig kan komme til deres ret. Der er også fotoserier, som følger påklædningen af modellerne, således at f.eks. den komplicerede proces med at sætte hovedtøj og tørklæde kan følges nøje.

Bogen slutter med gode råd og vejledning til, hvordan de mange dragter i privateje opbevares bedst muligt. Det fremgår nemlig, at amagerdragterne er noget, som familierne har værnet meget om, og derfor er der rigtig mange originale amagerdragter bevaret.

Tårnby-dragten

Tårnby-dragten tilhører de såkaldte danskebydragter, dvs. det er ikke de hollandske indvandreres dragt, men dragten som blev båret af danskerne i sognet.

De to dragttyper har dog mange fællestræk. Grunddragten er den samme: sort klædesskørt, sort silkeforklæde, sort silkeliv og kirkehuen. Den store forskel ligger i de store, rige sølvsmykker. Tørklæderne er som regel større end i St. Magleby og Dragør, og er sjældent broderet.

Fra venstre: Aff Corneliussen, Sundbyvester, Karen Dirchsen, Tårnby, Neel Raagaard, Tårnby, Ane Jacobsen, Sundbyvester. Ca. 1902. Foto fra Tårnby Lokalhistoriske Samling.

Her et af de smukke nutidige fotos af en model i Tårnby-dragten.

Hvorfor en bog om amagerdragterne?

I indledningen til bogen skriver forfatterne bl.a. følgende om, hvorfor de har lavet bogen:

Kendskabet til den meget vanskelige kunst, hvorledes de forskellige amagerdragter samles og bæres, er altid sket ved mundtlig overlevering fra den ældre til den yngre generation. I dag er der kun få personer tilbage, som i deres barndom har haft familiemedlemmer, der jævnligt har båret dragterne. Man er snart ude i 3. og 4. generations overlevering og ved hvert generationsskifte tabes der viden.

...

Det er således væsentligt for amagerdragstens videre skæbne, at den viden, der eksisterer i dag, bliver nedfældet og tilgængeliggjort, således at den nuværende og kommende generation af dragtbrugere - heri også medregnet folkedansere - har en håndbog i amagerdragstens rette sammensætning. Ellers kan man frygte, at dragterne lidt efter lidt vil ændre karakter og fremtræde i en forfladiget form, hvilket vil være trist.

Hvis du har billeder, oplysninger eller andet af lokalhistorisk interesse, så henvend dig til:

LOKALHISTORISK SAMLING
KAMILLEVEJ 10
2770 KASTRUP
TLF. 32 50 09 76

ÅBNINGSTID:

MANDAG	16-20
TIRSDAG	12-16
FREDAG	12-15

Lokalhistorisk Samling har desuden en fast udstilling på Kastrupgård:

Midt på Amager
Kastrup Glas

Åbent: tirsdag - søndag 14-17
onsdag tillige 19-21